

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

16.09.2013 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[Вестник Сега](#)

✓ Шефът на МОН иска специална субсидия за студентите педагози

Половината от учителите ще се пенсионират до 10 г., само 3% са под 29 г.

Промени, които целят държавната субсидия да бъде насочена към педагогическите специалности, а студентите в тях да получават по-високи стипендии, са част от мерките на образователното министерство за осигуряване на повече млади учители за системата. Това се разбра от думите на шефа на МОН Анелия Клисарова пред Нова тв. В момента едва около 3% от учителите са до 29 г., а половината от работещите в системата над 127 000 педагози ще се пенсионират в следващите 10 г., показаха данните на образователното министерство.

В същото време обаче бизнесът иска специално отношение към инженерните специалности и техническото образование, тъй като изпитва остър дефицит от квалифицирана работна ръка. "Щом министър Клисарова предлага подобна мярка, очевидно има проблем с педагогическите специалности, но той е много по-остър при инженерните кадри. Липсват и технически кадри от средното образование - стругари, заварчици", коментира шефът на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев пред "Сега". Според него дори при преференции за студентите от педагогическите специалности те едва ли ще станат предпочитани заради ниското заплащане и лошите условия на труд. "Трябва дебат за престижността на една или друга професия в бюджетната сфера и колко струва трудът в тях - за заплащането на лекари, учители, полицаи, военни, но такъв не се прави", коментира Велев. И в момента има прекалено много висшисти с педагогическо образование, които не работят по специалността си заради липсата на перспектива. "Проблемът е в голямото разминаване между образователните стандарти и подготовката на педагозите, които не могат да ги покриват", смята пък шефът на БСК Божидар Данев. Според изследване на БСК 80% от висшистите не работят според образованието си.

В министерството вече предвиждат и серия от мерки, които трябва да направят учителската професия привлекателна за младите. В проектозакона за училищното образование е разписана цяла глава за кариерното им развитие, по-добри нови методи на преподаване и т.н. Според Клисарова предизвикателство пред министерството е да осигури достатъчно таблетки, интерактивни дъски и свободен интернет във всяко българско школо, което ще позволи равен достъп до качествено образование на всички деца. "Преговаря се и за това да се осигурят социални пакети за младите учители и възможности за израстване в професията", обяви Клисарова. Вариантите са преференциални кредити, лесен достъп до жилище в малките населени места с недостиг на кадри, допълнителни бонуси, ако работят там и т.н.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Още 452 млн. лв. вътрешен дълг до края на годината

Ако се движи по обявените емисионни календари и не взема външен заем, правителството ще изтегли общо 2.3 млн. лв. в рамките 2013 г.

Държавни ценни книжа за 452 млн. лв. възнамерява да предложи правителството в оставащите месеци до края на годината. Инструментите ще са предимно средносрочни и дългосрочни, става ясно от емисионните календари на Министерството на финансите. Така в рамките на 2013 г. ще бъдат изтеглени общо 2.3 млрд. заеми от вътрешния пазар. Ако аукционите вървят по план (без провалени или извънредни емисии) и не се стигне до търсене на финансиране от външните пазари, това означава, че държавата няма да използва докрай възможността за поемане на до 3 млрд. лв. дълг, която бе получена с актуализацията на бюджета.

Още два предстоят

В началото на месеца при ниска лихва от 0.60% бяха пласирани едногодишни ДЦК за 300 млн. лв. Аукционът бе проведен непосредствено след като на пазара се освободи значителна ликвидност заради падежа на февруарските облигации за 800 млн. лв. Това в добавка с атрактивната срочност на книгата, предреша успеха на предлагането. До края на септември предстоят още два аукциона, този път за по-дългосрочни книжа с матуритет 5 и 7 години, които може да бъдат знакови за това при какви лихви ще може да се финансира държавата от вътрешния пазар напред. Такива инструменти бяха предлагани и по-рано през годината, като последно доходността по 5-годишните облигации в левове бе 2.38%, а по 7-годишните облигации в евро доходността бе 2.82%.

Прогнози

Участници на пазара вече дадоха индикации, че заради политическия риск в страната доходността по книжа с такава по-голяма срочност може да се покачи над нивата от предишните аукциони. Имайки предвид голямата ликвидност, с която

банките, пенсионните фондове и застрахователните компании разполагат, както и потребността им от надеждни финансови инструменти, в които да инвестират, може да се очакват и изненади.

В календара за месец октомври е предвидено набирането на 100 млн. лв. от пазара, включително чрез предлагане на 10.6-годишни ДЦК. По-краткосрочни 3-годишни книжа са планирани да се появят на аукционите през ноември и декември, за когато държавата смята да вземе заеми за общо 268 млн. лв.

[Вестник Стандарт](#)

✓ Орешарски: Данък лихва остава

Данък лихва остава. Въпреки заканите на новия кабинет и на БСП, че налогът ще отпадне, засега това няма да се случи. "На този етап не се разглежда отпадането му", потвърди премиерът Пламен Орешарски в предаването "Панорама" на БНТ. Налогът бе въведен от правителството на ГЕРБ. "Отпадането на данък "Лихва" предполага и отпадане на разход. Ако ми предложите кой от тях да премахна, ще мога да помисля и кой данък да сваля", аргументира се министър-председателят. По отношение на коледните бонуси за пенсионерите Орешарски обясни, че решение ще се вземе, след като се види как върви изпълнението на бюджета до края на годината. Режимът за ДДС ще се промени така, че фирмите да дължат налог само при получено плащане от страна на контрагентите си, отбеляза отново премиерът. "Не мисля, че ще стигнем до АЕЦ "Белене" тази есен", призна още Орешарски.

По отношение на евросредствата премиерът се надява да изпълним ключовия приоритет - ускоряване на социално-икономическото развитие. Управлението на парите от ЕС обаче щяло да си остане по отделните министерства.

На влизане в БНТ в петък вечер премиерът бе последван от около 200 протестиращи, които се опитаха да блокират централния вход на обществената телевизия. Въпреки това обаче премиерът успя да участва в предаването, след като гардовете от НСО го преведоха през протеста и виковете "Оставка". Въпреки дъжда половината от протестиращите останаха да чакат излизането на Орешарски от БНТ. Заради това час по-късно той бе изведен през един от страничните входове на сграда откъм бул. "Евлоги Георгиев".

"Тази година очевидно общественият ни живот е зареден с повече напрежение от обичайното", описа по време на предаването ситуацията Орешарски. Той посочи, че страната се е върнала в 90-те години по някои от белезите като противопоставяне и политическа нетърпимост в обществото. "Всяко правителство има хоризонт от четири години, така че програмата и мерките са насочени към нормален мандат. Какъв ще ни отпусне обществото, е друга тема. Това мен не ме вълнува, вълнуват ме мерките", каза още премиерът.

[Вестник 24 часа](#)

✓ Стажът и годините в пенсия - 2:1

Механизъм за автоматично увеличение на възрастта за пенсиониране ще предложи социалното министерство, събщи министър Хасан Адемов в интервю за в. "24 часа". Той вече е обсъден в консултативния съвет за реформа на осигурителната система, ще се търси съгласие със социалните партньори и партиите.

Възрастта за пенсиониране ще се увеличава спрямо очакваната продължителност на живота на базата на данни от НСИ и други разчети.

"Ако през 2012 -2014 г. продължителността на живота е нараснала с 6 месеца, то през 2015-2017 г. възрастта за пенсиониране ще се качва с по 2 месеца на година", даде пример министърът.

Съотношението между годините в работоспособна възраст и тези в пенсия трябва да е 2:1, за да е устойчива системата, обясни той. Това означава, че ако например човек се е трудил 38 години, трябва да може да си харчи пенсията поне 19. Преди да започне реформата обаче, ще бъде замразено въведеното от ГЕРБ увеличение на възрастта и стажа за пенсиониране с по 4 месеца всяка година. Засега замразяването ще е само за 2014 г.

[Вестник Труд](#)

✓ Кабинетът пренарежда харчовете с европари

Два месеца даде Народното събрание вчера на вицепремиера Зинаида Златанова, за да представи актуализиран вариант на проекта на Споразумението за партньорство на България с Европейската комисия за 2014 - 2020 г. Златанова ще трябва да представи в пленарната зала и актуализиран вариант за разпределението на европарите по програми за новия програмен период.

Това решиха депутатите вчера след дебат, иницииран от лидерите на БСП и ДПС Сергей Станишев и Лютви Местан.

Преди близо месец вицепремиерът по еврофондовете Зинаида Златанова представи в Министерския съвет индикативните стойности на новите европрограми. Тогава стана ясно, че в следващите 7 години ЕС ще отпусне на страната ни финансиране в размер на 6,607 млрд. евро. Заедно с националното съфинансиране общата сума ще надхвърли 7 млрд. евро. Като се добавят и средствата за земеделие, парите са над 14 млрд. евро.

Актуализираното им представяне в парламента се изисква, защото много от регламентите за бъдещите програми все още не са приети на ниво ЕС и след финалното им парафиране са възможни промени. Освен това трябва да се представят разбивки на парите по приоритети вътре в самите европрограми.

Изненадващо в изказването си Станишев заговори за нуждата от единен орган, който да поеме управлението на новите европрограми. "Трябва да се мисли, ако не за една структура за управлението на европейските програми, поне за мерки за единно управление и контрол за тях, както и намаляване на административната тежест за бенефициентите", каза той от трибуната.

Последно такава идея бе дискутирана в сряда на заседание на комисията по еврофондовете, когато Младен Червеняков от БСП каза, че подкрепя въвеждането на единно управление за европарите. Зинаида Златанова обаче твърди, че няма време за такава административна реформа. Изграждането на нова структура поставяло под риск усвояването на европарите в настоящия програмен период.

Депутати от ГЕРБ заподозряха в изказването на Станишев опит на БСП да сложи своя "шапка" на европарите, защото в момента в повечето ведомства те се управляват от коалиционните им партньори от ДПС.

Дебатът за новите европари очаквано премина във взаимни упреци между управляващи и опозиция.

"Правителството на Бойко Борисов тръгна за преговорите в Брюксел с голяма торба обещания. Очаквах се 18-19 млрд. евро. След преговорите правителството се завърна с много по-малко", каза Станишев.

"Г-н Орешарски, моля ви по тази толкова важна тема - европейските пари в следващия програмен период, да не допускате политизиране, защото веднъж в предишно управление бяха спирани фондове и това не трябва да се случи пак", контрира лидерът на ГЕРБ Бойко Борисов. @

Трети шеф на програма ще бъде сменен

Още една оперативна програма ще има нов шеф. Вицепремиерът Зинаида Златанова обяви вчера, че ще уволни директора на "Техническа помощ" Ирена Първанова. За два месеца тя не успяла да подготви промени в постановление на правителството, с които Първанова да бъде упълномощена да подписва плащанията и документите по програмата. Това забавило усвояването на парите.

Досега при кабинета "Орешарски" бяха сменени шефовете на програмите "Регионално развитие" и "Конкурентоспособност".

Няма политическа чистка в администрацията, работеща с еврофондовете, но няма и свещени крави, коментира Златанова. След което обясни, че представител на еврокомисията наскоро казал, че преди година е изпратено писмо до социалното министерство във връзка с постъпили в Брюксел оплаквания от работата на шефката на Агенцията по заетостта.

Той я питал защо нищо не е направено. Златанова добави, че не знае дали оплакванията са към настоящата шефка Камелия Лозанова или към предшественичката Росица Янкова, която сега е зам.-министър на социалната политика. †

Пак няма средства за всички села

Селата, които по административно-териториално делене попадат в общини към големите градове, ще получат европари през новия програмен период (2014 - 2020 г.) по програма "Региони в растеж" (в момента с име "Регионално развитие"). У нас има 33 общини, чиито центрове са градове с население над 30 000 души. Селата към тях не получават пари от еврофондовете, защото не отговарят на изискванията на двете основни програми, от които идват средствата за тях - "Регионално развитие" и Програма за развитие на селските райони. Селската програма ги изключва, тъй като по нея се финансират общини с население до 30 000 души. Регионалната пък обхваща само градски агломерации.

Така например община Велико Търново включва 36 села, които не могат да ползват еврофинансиране. Сдружението на общините настояваше в подобни случаи да се дава достъп до селската програма.

Този вариант е отпаднал, стана ясно от думите на вицепремиера Зинаида Златанова пред журналисти. Причината била в намалението на парите по новата селска програма за следващия програмен период с около 1 млрд. лв. Затова тези села - т.нар. бели петна, ще се финансират чрез специално заделен ресурс по програмата "Региони в растеж".

Нейният бюджет за следващия програмен период също бе оръзан с около 300 млн. лв.

"До 20% от средствата за градовете по тази програма ще могат да се използват за инвестиции в социална и образователна инфраструктура и др.", обясни Златанова. Чрез тях парите могат да стигат и до селата. Според Златанова за ВиК проекти пък ще могат да се използват пари от новата програма "Околна среда". Приоритет за "Околна среда" обаче са пречиствателните станции и канализацията в по-големите населени места. @

Само 106 млн. евро остават за договаряне по "Транспорт"

Ако до края на годината по оперативна програма "Транспорт" бъдат договорени още 106 млн. евро, няма да се загубят пари по нея. Това отчете зам.-министърът на транспорта Петър Киров вчера.

Така програма "Транспорт" може да се нареди сред отличниците. До този момент по нея на бенефициенти са признати разходи за 45% от средствата, т.е. за 730 млн. евро. Стойността на сключените договори, по които се работи, е за 92% от средствата, което означава 1,8 млрд. евро.

Само до преди две-три години оперативна програма "Транспорт" беше най-закъсняващата с изпълнението си.

Причината да дръпне в края на програмния период е, че проектите в нея са за големи обекти като магистрала, договорите за които се сключват трудно, но пък са за големи суми.

Вестник Преса

√"Индъстри уоч": България догонва ЕС и като доходи, и като цени

В анализа на "Индъстри Уоч" се посочва, че българската индустрия продължава да е под натиск да въвежда и прилага все по-засилени изисквания на ЕС по отношение на безопасност, условия на работното място, сигурност на продуктите, управление на производствените процеси, замърсяване на околната среда.

Отварянето на българската икономика и членството в Европейския съюз ускори процеса на догонване не само на европейските доходи, но и на средноевропейските цени, се казва в анализа на "Индъстри Уоч" за актуалните макроикономически развития и предизвикателства пред родната индустрия. Икономическата ситуация в Европа леко се подобри през второто тримесечие на годината, но напредъкът е твърде неустойчив за момента. Спрямо първото тримесечие, еврозоната отчита ръст на БВП от 0.3%, а общо 28-те икономики на ЕС – от 0.4%. На годишна основа обаче (спрямо същото тримесечие на 2012 г.) еврозоната все още отчита спад от -0.5%, а ЕС общо има нулев растеж, отбелязват от "Индъстри Уоч".

Негативните очаквания се поддържат и от продължаващия спад на инвестиционната активност (3.5% спрямо предходната година). В същото време, икономиките все още са зависими от правителствените разходи, които продължават да растат с 0.8% в реално изражение за година. Всяка политика на допълнителни икономии ще се отрази в ново свиване на текущото търсене. Като цяло, след кризата износет на български стоки трайно нараства дори при минималния ръст общо за икономиката и значителния спад в заетостта. Трябва да се отчете обаче, че през второто тримесечие ръстът на износа се забавя – 3.3% спрямо същия период на 2012 г. , спрямо 13% за първото тримесечие. Стагнацията в европейската икономика – основен търговски партньор – води до почти нулев ръст на износа за ЕС.

Отчетения спад в потребителските цени до август (с 0.6% спрямо юли и с 0.7% спрямо август на предходната година) се дължи почти изключително на решенията на правителството да свали цената на електроенергията за бита (на два пъти тази година от зимата насам) и на новите регулации в търговията с фармацевтични , свалили цените на лекарствата. Твърде рано е да се правят обобщения за "дефлационни процеси" - същевременно българската индустрия продължава да се изправя пред няколко основни предизвикателства. Повишаване на трудовите разходи вероятно ще продължи. От началото на 2013 г. има известно съживяване на пазара на труда и увеличаване на търсенето на работна сила, а може да се очаква и (макар и ограничена) мобилност към страните от ЕС след отпадането на ограниченията от 1 януари 2014 г. В резултат както на повишаването на осигурителните прагове, така и на недостатъчното предлагане на работна ръка с необходимата квалификация, разходите за труд в преработващата промишленост се увеличават и през 2013 г. в България – с 5% годишно през първото тримесечие. Разходите за труд в преработващата индустрия в България нарастват с по-бързи темпове от средното за ЕС във всяка една от последните 4 години, с изключение на първото тримесечие на 2011 г. Квалифицираните промишлени работници получават средно 65% повече през 2010 спрямо 2006 г. . Непрекъснатото увеличение на трудовите разходи е една от причините, която може да принуди производителите да вдигнат цените в следващите месеци.

В глобално отношение може да се очаква общо повишение на енергийните цени при по-сериозно възстановяване на икономиките в САЩ, както и при разширяване на търсенето в новоразвиващите се пазари в Азия и Латинска Америка. От друга страна, във вътрешен план ще продължи дългият процес на "сближаване" на енергийни и транспортни цени, потискани с различни регулации през годините. От 2010 г. насам цените на транспортните услуги са се увеличили с 5-6% според данните на НСИ. При евентуално поскъпване на горивата, транспортът също ще поскъпне, което неминуемо ще се отрази и върху себестойността на индустриалната продукция. През последните 3 години цените на ключови суровините и материали следват тенденция на повишение. Спрямо 2005 г. суровините са поскъпнали общо с 86% според данните на МВФ, храните със 74%, металите с 81%, а цената на петрола се е удвоила. Основни фактори, които допринасят за продължаващата инфлация на суровините са, повишеното търсене от Китай и другите развиващи се страни, както и ниските лихви в глобален план.

В анализа на "Индъстри Уоч" се посочва, че българската индустрия продължава да е под натиск да въвежда и прилага все по-засилени изисквания на ЕС по отношение на безопасност, условия на работното място, сигурност на продуктите, управление на производствените процеси, замърсяване на околната среда. Съобразяването е свързано както с инвестиционни разходи, така и с увеличение на текущите разходи за производство. Отварянето на българската икономика и членството в ЕС ускори процеса на догонване не само на европейските доходи, но и на средноевропейските цени. Скоростта на догонване на цените на потребителските стоки обаче зависи от техния тип. През 2003 г. стоките за краткотрайна употреба са били 55% от средноевропейското равнище, а в края на 2012 г. те достигат 68%. През 2003 г. цените на храните в България са били 53% от средното европейско равнище, а през 2012 г. са вече 67%. При тютюневите изделия догонването е скокообразно, до голяма степен движено от повишението на акцизните ставки. От 2010 г. насам обаче цените на цигарите застават на едно място спрямо средноевропейското ниво. От гледна точка на приближаването на цените, което се наблюдава в повечето други отрасли, подобно задържане на цените на тютюневите изделия е неустойчиво във времето. Най-голямо увеличение на цените предстои в отрасли, чиито стоки в момента са сравнително евтини спрямо средното ниво в ЕС. Ето защо може да се очаква, че цените на тютюневите изделия и храните като цяло ще нарастват изпреварващо.

Имайки предвид описаните фактори, в следващите 1 до 3 години може да се очакват няколко тенденции в ключовите индустрии. В секторите, които продават стандартизирани международно търгуеми продукти, ще продължи процес на засилено инвестиране в цялостно обновяване – разбира се, при успешно намиране на капитали. Тук попадат добивната индустрия и преработвателите на базови суровини (напр. метали, енергийни продукти) Възможният подход за запазване на конкурентоспособността е през повишаване на ефективността, т.е. въвеждане на нови процеси и технологии. Продажните цени ще продължат да се диктуват от глобалните пазари.

В секторите, в които има ненатоварен капацитет – основно заради икономическата криза, но и заради процеси, предизвикани от активната глобализация на търговията – предизвикателството ще е търсенето на нови експортни пазари. В тази група попадат производители на облекла, мебели, строителни материали, битови стоки за дълготрайна употреба. Паралелно с известно увеличаване на износа може да се очаква и слаб ръст в продажните цени за вътрешния пазар. В секторите, произвеждащи потребителски стоки основно за вътрешен пазар, вероятното развитие ще е нарастване на крайните цени и продължаване на постепенния процес на "догонване" до европейските ценови равнища.

Най-видим ще е този ефект в производството на част от хранителните продукти и цигари. В типичната "лека индустрия" значителните инвестиции през последното десетилетие вече са създали ефективни производствени процеси, докато в същото време, натискът от увеличаване на производствени разходи е най-силен. В тези предприятия през последните години има най-голямо увеличение на регулаторно наложените изисквания към работните процеси и крайните продукти. В същото време, вътрешните цени за крайния потребител все още са по-ниски от тези на редица други, включително съседни, пазари.

Цените на производител вече отчитат тези тенденции. Спрямо 2010 г. цените в преработващата промишленост са скочили с 14% до юли тази година, като по-осезаемо поскъпват недълготрайните потребителски стоки – с 15%, докато цените на продуктите за дълготрайна употреба са се повишили едва с 2%. Инфлационният натиск е най-силен при бързооборотните стоки, като цените на храните са се увеличили с 23% спрямо 2010 г., на напитките с 10%, а на кожи и обувки със 17%. В сравнение с 2010 г. цигарите са поскъпнали едва с 4% или два пъти по-бавно от напитките и 5 пъти по-бавно от храните. Може да се очаква редица компании в посочените браншове да бъдат притиснати от тези развия и да повишат цените на продуктите си в следващите 12-18 месеца, се казва още в анализа на "Индъстри Уоч".